

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาศรีที่ย้ายถิ่นเข้ากรุงเทพมหานคร : การศึกษาจาก
ข้อมูลประวัติชีวิต

ชื่อนักศึกษา

นางสาวโรจน์ หุคทอง

ชื่อปริญญา

สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ จารัสฤทธิรงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ ประสาทกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุไรวรรณ กิ่งสุขเกษม

คณะ

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

วันสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

20 พฤษภาคม 2526

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ก) แบบแผนการย้ายถิ่นของสตรีผู้ย้ายถิ่นซึ่งปัจจุบันอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั่วไป และในเขตชุมชนแออัดคลองเตย ข) ลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการ ของสตรีผู้ย้ายถิ่นเข้ากรุงเทพมหานครเปรียบเทียบกับสตรีที่เกิดและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และ ค) ผลกระทบของการย้ายถิ่นที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์ การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจเชิงตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครทั่วไป และกรุงเทพมหานครเขตชุมชนแออัดคลองเตย ของโครงการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างประเทศ เรื่อง การสมรสและภาวะเจริญพันธุ์ : การศึกษาจากข้อมูลประวัติชีวิต (การสำรวจเกี่ยวกับการสมรสในอาเซียน : ประเทศไทย) ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2521-2522 จำนวนสตรีตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครทั่วไป 515 ราย และในกรุงเทพมหานครเขตชุมชนแออัด 506 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา

ในการศึกษานี้ได้แบ่งการย้ายถิ่นออกเป็นสองชนิด คือย้ายตรงกับย้ายรวมหลายครั้ง งานศึกษานี้พบว่าสตรีส่วนใหญ่ ทั้งที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไป และชุมชนแออัดคลองเตย เป็นผู้ย้ายถิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้ย้ายตรงเข้ากรุงเทพมหานคร แบบแผนการย้ายถิ่นในค่านคุณลักษณะของ

ผู้ย้ายถิ่น พบว่าการย้ายถิ่นของสตรีส่วนมากย้ายตามชั้นตอนของวงจรชีวิตในเรื่องการแต่งงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในด้านรูปแบบการย้ายถิ่นของสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไป พบว่ามากกว่าหนึ่งในสี่เป็นผู้ย้ายตรงเข้ากรุงเทพมหานคร และย้ายภายในกรุงเทพมหานครอีก 1 ครั้ง ประมาณหนึ่งในสี่เป็นผู้ย้ายตรงเข้ากรุงเทพมหานคร และไม่ได้อาศัยต่ออีกเลย ส่วนสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตยมีประมาณครึ่งหนึ่งที่เป็นผู้ย้ายตรงเข้ากรุงเทพมหานคร และไม่ได้อาศัยต่ออีกเลย ประมาณหนึ่งในห้าเป็นผู้ย้ายตรงเข้ากรุงเทพมหานคร และย้ายภายในกรุงเทพมหานครอีก 1 ครั้ง สำหรับสตรีที่เกิดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการวิจัยหมายถึงผู้ไม่ย้ายถิ่นก็มีการย้ายถิ่นคล้ายเหมือนกัน ซึ่งอาจจะเป็นการย้ายภายในกรุงเทพมหานครเอง หรือย้ายถิ่นออกนอกกรุงเทพมหานครแล้วย้ายกลับเข้ากรุงเทพมหานคร ซึ่งจากการศึกษา พบว่าโดยทั่วไปสตรีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไปนี้มีการย้ายถิ่นมากกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย

และเมื่อพิจารณาจำนวนครั้งที่ย้ายทั้งหมดในชีวิตโดยไม่ว่าเป็นการย้ายถิ่นชนิดใด ก็ยังพบว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไปมีการย้ายมากกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย เมื่อพิจารณาจำนวนครั้งที่ย้ายทั้งหมดเฉลี่ยของสตรีผู้ย้ายถิ่น พบว่าสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไปมีจำนวนครั้งที่ย้ายทั้งหมดเฉลี่ยมากกว่าสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย ไม่ว่าจะพิจารณาตัวแปรทางประชากร คืออายุ หรือตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคม คือจำนวนปีที่ศึกษา อาชีพ และรายได้

ลักษณะของสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไป อายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 31.2 ปี ส่วน สตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตยอายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 30.8 ปี และพบว่าสตรีที่ย้ายรวมหลายครั้งมีแนวโน้มที่จะมีอายุมากกว่าสตรีที่ย้ายตรงทั้งสตรีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไป และในชุมชนแออัดคลองเตย ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่เป็นสตรีในวัยสาว คือ กลุ่มอายุ 15-24 ปี ทั้งสตรีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไป และในชุมชนแออัดคลองเตย

สำหรับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั่วไป มีรายได้ และการศึกษาลดกว่าสตรีผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย ส่วนสถานภาพทางสังคมของสตรีผู้ย้ายถิ่น และไม่ย้ายถิ่น พบว่ามีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าสตรีผู้ย้ายถิ่นทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ใน

กรุงเทพมหานครทั่วไป และในชุมชนแออัดคลองเตย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ไคตั้งไว้เฉพาะ
สถานภาพทางสังคม แต่สำหรับสถานภาพทางเศรษฐกิจ สตรีผู้ย้ายถิ่นมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง
กว่าสตรีผู้ไม่ย้ายถิ่น

สำหรับการศึกษาถึงผลกระทบของการย้ายถิ่นที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์ โดยไม่คำนึงถึง
สถานที่เกิดของสตรีนั้น จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าสตรีผู้มีการย้ายถิ่นภายหลังการสมรสมีระยะห่าง
ของการมีบุตรตั้งแต่แรกสมรสจนถึงมีบุตรคนที่ 2 เฉลี่ยมากกว่าสตรีผู้ไม่ย้ายถิ่นภายหลังการสมรส
แม้ว่าจะทำการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจแล้วก็ตาม นั่นก็คือ การย้าย
ถิ่นมีผลกระทบต่อภาวะเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

Thesis Title A Study of Women's Migration to Bangkok
 Metropolis : An Analysis Using Life History Data.

Name of Student Mrs. Daoroj Pudpong

Degree Master of Arts (Demography)

Concentration Population and Social Research

Major Advisor Associate Professor Aphichat Chamrathirong

Minor Advisor Assistant Professor Pramote Prasartkul
 Assistant Professor Uraiwan Kanungsukkasem

Faculty Institute for Population and Social Research

Date of Defense May 20, 1983.

ABSTRACT

The purposes of this study are (a) to examine the patterns of women's migration in both Bangkok Metropolitan non-slum and slum areas, (b) to compare demographic and socio-economic characteristics of these female migrants with the natives in Bangkok Metropolis, and (c) to investigate the effects of migration upon their fertility. The data used in this analysis are drawn from the sample survey of the Project "Female Socio-economic Status Attainment Marriage Decisions and Fertility Consequences in Bangkok Metropolis"

(Asian Marriage Survey : Thailand), conducted by the Institute for Population and Social Research, Mahidol University in 1978-1979. The number of women in non-slum areas is 515 while the sample number in the slum area is 506. Descriptive statistics is used in the analysis.

In this study, migration is divided into two types : direct move and multiple moves. It is found that most of sample women in both non-slum and slum areas are migrants and most of them moved directly to Bangkok Metropolis. According to the investigation of the characteristics of migrants, the patterns of their migration corresponded with hypothesis, that is, it was related to a life cycle event, marriage.

As far as the patterns of migration are concerned, more than one-fourth of the female migrants living in non-slum areas Bangkok Metropolis made direct move to Bangkok then moved once within Bangkok Metropolis. Another one-fourth of the migrants only made direct move. For the female migrants living in slum area, the study revealed that half of the migrants moved directly to Bangkok Metropolis. One-fifth moved to Bangkok and then moved again once within the Metropolis.

Migration also occurred in the sample natives of Bangkok Metropolis. They both migrated within Bangkok Metropolitan area and out of it. The findings show that the non-slum residents migrated more than those in the slum areas. It was also found that the non-slum and non-slum residents moved around more than the slum dwellers.

Considering demographic and socio-economic factors : i.e. age, years of education, profession, and income, the non-slum residents also moved more than the slum dwellers.

Regarding the age of the sample women, the study showed that the female migrants of Bangkok Metropolitan non-slum areas had an average age of 31.2 years and 30.8 years in the slum areas. The multiple-move migrants tended to be older than the direct-move ones in both areas. Most female migrants in both slum and non-slum areas were in 15-24 age group.

The female migrants in the non-slum areas were found to have higher income and education than those migrants living in the slum areas. With regard to the social status of the female migrants and non-migrants, the study shows higher social status among the non-migrant group in both slum and non-slum areas corresponding with the hypothesis. However, the economic status of the female migrants was higher than the non-migrants in both the slum and non-slum areas.

Concerning the effects of migration after marriage on the fertility of the female migrants, it is found that the migrants' average birth intervals between marriage and the second birth were longer than those of the non-migrants though the demographic and socio-economic factors were controlled. It can be concluded that migration after marriage had a direct effect on the fertility of the female migrants which proved the hypothesis of this study.